

สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The Situation of Teaching and Learning Based on the Curriculum of
Bachelor of Arts, Program in Library and Information Science, Faculty of
Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

กิตติศักดิ์ คงขุน¹ และ เพชรรา ศรีคำภา¹

Kittisak Khongphun¹ and Petchara Srikhumpha¹

¹หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹Bachelor of Arts Program, Phranakhon Rajabhat University

Received: March 14, 2019

Revised: May 15, 2019

Accepted: May 15, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษา อาจารย์ และผู้ช่วยบัณฑิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้สอนและนักศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนและด้านห้องสมุดและบริการ ตามลำดับ (2) แนวทางการจัดการเรียนการสอน แยกตามรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนควรออกแบบหลักสูตรให้ทันสมัย โดยเฉพาะเนื้อหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ กิจกรรมการเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ด้านผู้สอนและนักศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวางระบบผู้สอนและความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริง ด้านห้องสมุดและบริการควรมีความพร้อมในเรื่องสถานที่ ห้องฝึกปฏิบัติ อุปกรณ์ เทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์ และบริการอื่น ๆ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

This research is a survey research and the objectives are demonstrated as follows (1) study situation of teaching and learning based on the curriculum in the Bachelor of Arts Program (Library and Information Science) (2) study the guiding principles in teaching and learning of the Bachelor of

Arts Program (Library and Information Science). The research instruments used are questionnaire and interview. The sample consisted of students, teacher, and users. Statistics applied are percentage, mean, and standard deviation. The findings of the research were illustrated as follows (1) the opinion in all aspects toward teaching condition in general was apparently high. It was demonstrated that lecturer and student, curriculum and teaching, and library and service aspects reached the highest points, respectively (2) the guideline of teaching can be divided into several aspects. Regarding to the curriculum and teaching aspects, the curriculum should be created modernly. Regarding to the lecturer and student aspect, it should place an importance on lecturer system management and skill of knowledge teaching that assist students to apply knowledge and allow them practice it the real situation. Regarding to the library and service, there should be ready in the course of venue, laboratory, tool, technology and other service.

Keywords: situation of teaching and learning, Bachelor of Arts Program in Science and Information Science, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการเสริมสร้างคนให้มีความสมบูรณ์ ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถาบันการศึกษาต่างตระหนักและมุ่งเน้นที่จะผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคมอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ (ปฏิบัติการการเรียนรู้, 2560) ประกอบกับในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนมีความเปลี่ยนแปลงไป สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการแข่งขันในระดับชาติ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ โดยให้สถาบันอุดมศึกษาลดกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสามารถทำงานเพื่อดำรงชีพตนเองและเพื่อช่วยสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และมีสุขภาวะทั้งร่างกาย

และจิตใจ มีการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดลำดับของสถาบันอุดมศึกษาตามระบบมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นศาสตร์หนึ่งที่มีพัฒนาการของศาสตร์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนับจากที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้า กระบวนทัศน์ในวิชาชีพถูกปรับเปลี่ยน มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเป็นเครื่องมือจัดการสารสนเทศ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนชื่อหลักสูตรจากบรรณารักษศาสตร์เป็นบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของเนื้อหาในหลักสูตรเป็นการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น (ชุติมา สัจจานันท์, 2559, น. 2; Greer, Grover and Fowler, 2013, pp. 33-41)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 มีการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง การบริหารหลักสูตรมีการดำเนินการมาเป็นลำดับและมีการปรับปรุงหลักสูตรตาม

กรอบระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับกระแส การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของประเทศและสังคม โลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานห้องสมุดและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ หลักสูตรสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกครั้ง กล่าวคือได้มีการ ปรับปรุงหลักสูตรจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมาเป็น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ ในปีการศึกษา 2545 (มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สาขา วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, 2556, น. 4-8) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบัณฑิตและวงการ วิชาชีพโดยเริ่มเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรตั้งแต่ ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นมา มาจนถึงปัจจุบันมีนักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรแล้วจำนวน 13 รุ่น ปัจจุบัน วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะเห็นได้จากการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในห้องสมุดมากขึ้น ทำให้ห้องสมุดมีรูปแบบ และเครื่องมือการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่มีความ หลากหลายและแตกต่างจากเดิมมาก ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม ของผู้ใช้ห้องสมุดและวิธีการเข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุด (Rubin, 2016; Kreitz, 2015, pp. 19-20) ดังนั้น สถาบัน การศึกษาที่ผลิตบัณฑิตในสาขาวิชานี้จึงต้องให้ความสำคัญ ในการติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและ ส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการจัดการ เรียนการสอนให้ทันกับเปลี่ยนแปลงและเป็นหลักสูตร ที่สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานในยุคของการเปลี่ยนแปลง สามารถประกอบวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและรับใช้ สังคมได้ตามความต้องการของตลาดแรงงานในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากเหตุผลดัง กล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นกรรมการประจำหลักสูตรและผู้ สอนประจำหลักสูตรมีความสนใจและเห็นความสำคัญที่จะ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์เพื่อรับทราบข้อมูลและความคิดเห็นว่าการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรส่งผลต่อความรู้ ความ

สามารถของบัณฑิตอย่างไรและมีความรู้หรือทักษะด้าน ใดที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในการ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพในวงการวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการจัดการศึกษา
แนวทางและหลักการจัดการศึกษาตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อมุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ การจัดการ ศึกษาจะต้องเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาเพื่อ ให้มีศักยภาพในการเรียนรู้มีคุณภาพได้มาตรฐานจะต้อง ประกอบด้วย (ชุดิมา สัจจพันธ์, 2559, น. 8) ประกอบด้วย 1) หลักสูตรและการจัดการเรียน ได้แก่ ความร่วมมือ ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการศึกษาในรูปแบบ ของความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ การ มุ่งเน้นคุณภาพโดยการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายให้ บัณฑิตมีสมรรถนะทางวิชาการและวิชาชีพ และการบูรณา การประเด็นและมุมมองสากลจากหลากหลายทาง วัฒนธรรม การศึกษาเฉพาะพื้นที่ ไว้ในหลักสูตร/เนื้อหา รายวิชาทั้งในหมวดศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาเฉพาะ 2) ผู้สอนและนักศึกษา ได้แก่ มีผู้สอน อาจารย์อำนวยการ และการพัฒนาอาจารย์ มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา การ รับนักศึกษานานาชาติและปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน มี โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมโอกาสการพัฒนาความ เป็นสากลของอาจารย์และนักศึกษา การศึกษาดูงาน การ ฝึกงานและมีทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา 3) ห้องสมุด

และบริการ ได้แก่ บริการของห้องสมุดในรูปแบบดิจิทัล มีการจัดบริการที่สนับสนุนการศึกษา เช่น บริการตอบคำถามเสมือน บริการนำส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีเว็บเพจสำหรับการบริการการศึกษาโดยเฉพาะ

2. วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

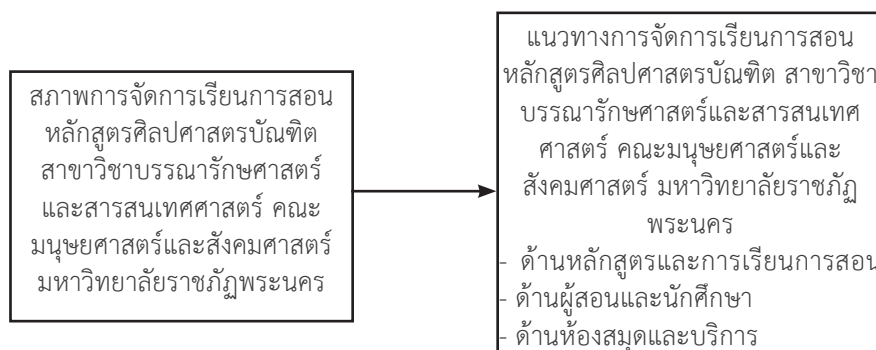
จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก กล่าวคือมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในห้องสมุดในการบริหารจัดการสารสนเทศ การบริการ เป็นต้น เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศที่รวดเร็วประกอบกับปริมาณสารสนเทศมีเพิ่มมากขึ้นและมีหลากหลายทั้งเนื้อหาและรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อดิจิทัล เช่น หนังสือวารสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ (ภณิดา แก้วกูร, 2560; สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2556) ส่งผลให้บทบาทและทักษะของนักวิชาชีพสารสนเทศมีการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงไป โดยต้องมีทักษะ ทักษะคิด และคุณค่าของนักวิชาชีพสารสนเทศยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม การยอมรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความรู้แบบสหวิทยาการ การแสดงออกถึงการมีจิตบริการ การมีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร และการติดต่อระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (Myburgh, 2005)

3. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง

3.1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, 2556, น. 20-24) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศที่สามารถพูด ฟัง อ่าน เขียน และเข้าใจภาษาไทยอย่างดี จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 129 หน่วยกิต ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต 2) หมวดวิชาเฉพาะ 93 หน่วยกิต และ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

3.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, 2556?, ออนไลน์) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต ประกอบด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต 2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 94 หน่วยกิต และ 3) หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตหรือผู้ใช้บัณฑิต เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อาจารย์และนักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 124 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2559, ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์และนักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตหรือผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการ

เรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านผู้สอนและนักศึกษา และด้านห้องสมุดและการบริการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ใช้บัณฑิตประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน และด้านนักศึกษา ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน ความชัดเจนของเนื้อหาตลอดจนภาษาของข้อคำถาม หลังจากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและนำไปหาค่าความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยกำหนดวันเวลาให้กลุ่มตัวอย่างตอบกลับภายในกำหนด

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างตอบกลับมามาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตในการไปนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หลังจากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับและนำไปสังเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพใช้สถิติค่าร้อยละ และความคิด

เห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นประเด็น

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.25) และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้น ปีที่ 2 และปีที่ 3 (ร้อยละ 27.50)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผู้สอนและนักศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.04$) ด้านห้องสมุดและบริการ ($\bar{X} = 3.76$)

3. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ รายวิชาที่เรียนมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง ($\bar{X} = 4.25$) หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เช่น การศึกษาดูงาน การบริการวิชาการ การอบรม ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.66$)

4. ด้านผู้สอนและนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนไปใช้ในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพและการทำงาน ($\bar{X} = 4.32$) การลงมือฝึกปฏิบัติของผู้เรียนก่อให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.29$)

5. ด้านห้องสมุดและบริการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดควรให้ความช่วยเหลือในการสืบค้น แนะนำ การเข้าถึงสารสนเทศในเชิงลึกตามที่นักศึกษาและอาจารย์ต้องการ ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ จำนวนทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยภาพรวมมีความเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.02$) ระยะเวลาการให้บริการของห้องสมุดเหมาะสมกับความต้องการทำให้สามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.91$)

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

6.1 ด้านหลักสูตร หลักสูตรที่สอนในปัจจุบัน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมเหมือนกับมหาวิทยาลัยอื่น นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้ และอยากให้เน้นบางเรื่องให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือปรับเนื้อหาในบางรายวิชาโดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการเนื้อหาสารสนเทศทางดิจิทัล เป็นต้น นอกจากนี้การพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะเชิงสร้างสรรค์ เช่น การคิดพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ โดยอาจแทรกอยู่ในบางรายวิชาหรือเปิดเป็นรายวิชาใหม่ขึ้นมา การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในการสื่อสารหรือในการทำงาน

6.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้นำไปใช้งาน การทำกิจกรรมหรือการลงพื้นที่ เป็นต้น

6.3 ด้านผู้สอน อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์

และมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ แต่ควรปรับการสอนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพ เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

6.4 ด้านนักศึกษา โดยภาพรวมนักศึกษา/บัณฑิตประพัตอยู่ในระเบียบมีความขยันอดทน มีน้ำใจช่วยเหลือมีจิตใจบริการ บุคลิกภาพเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดี มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สร้างปัญหาให้กับหน่วยงานที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือทำงานในองค์กรนั้น ๆ เชื่อมโยงผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

การอภิปรายผล

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเหมาะสมกับวิชาชีพ มีการวางระบบผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษา รวมทั้งมีความพร้อมในการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

2. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมพบว่ามีคามพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการออกแบบการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างเหมาะสมและกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การศึกษาดูงานเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน การบริการวิชาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมทำให้มีทักษะวิชาชีพ เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การอบรมสัมมนาเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในวงการวิชาชีพและวิทยาการใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับบัณฑิตที่เห็นว่าควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้หลักสูตรควรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

และตลาดแรงงาน

3. ด้านผู้สอนและนักศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมพบว่ามีคามพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก เป็นเพราะ หลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับการวางระบบผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาจะสามารถถ่ายทอดความรู้และออกแบบการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงการใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทันสมัย และเหมาะสมกับเนื้อหาจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ สนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

4. ด้านห้องสมุดและบริการ สภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมพบว่ามีคามพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะจำนวนทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด โดยภาพรวมมีความเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน และระยะเวลาการให้บริการของห้องสมุดเหมาะสมกับความต้องการทำให้สามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างเพียงพอ

5. แนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

5.1 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ควรเป็นหลักสูตรที่ออกแบบและกำหนดสาระรายวิชาในหลักสูตรให้มีความทันสมัยกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เนื้อหาแต่ละรายวิชาควรปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมให้มีความทันสมัย มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

5.2 ด้านผู้สอนและนักศึกษา หลักสูตร
ควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอและการ
ประยุกต์เนื้อหาที่สอนกับสถานการณ์และตลาดแรงงาน
จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้จากการเรียนไปใช้
ในการทำงานได้จริง กิจกรรมและการฝึกปฏิบัติจะสร้าง
ทักษะการทำงานและส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์
เชื่อมโยงความรู้ในแต่ละวิชาได้

5.3 ด้านห้องสมุดและบริการ ควรมีความ
พร้อมด้านต่าง ๆ เช่น สถานที่ ห้องฝึกปฏิบัติ อุปกรณ์
เทคโนโลยี ระบบคอมพิวเตอร์ ห้องค้นคว้ากลุ่มย่อย ห้อง
ส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนบริการต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่ง
ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนและฝึกทักษะวิชาชีพให้
กับนักศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรควรประสานความร่วมมือ
กับห้องสมุดเพื่อให้มีทรัพยากรการเรียนรู้ในปริมาณ
และคุณภาพที่เหมาะสมกับนักศึกษา และเหมาะสมต่อ
การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ควร
ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยโดยเพิ่มเนื้อหาใหม่ ๆ ที่
เกี่ยวข้องและเป็นความก้าวหน้าของศาสตร์โดยเฉพาะ
เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งออกแบบกิจกรรมการเรียนการ
สอนที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

2. ด้านผู้สอนและนักศึกษา อาจารย์ควรมีความ
รู้ในเนื้อหาที่สอน ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและ
เหมาะสมกับเนื้อหา มีการปรับปรุงการสอนให้ทันสมัยอยู่
เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน สามารถประยุกต์
เนื้อหาที่สอนกับสถานการณ์และตลาดแรงงานได้ ส่งเสริม
ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางวิชาชีพ

3. ด้านห้องสมุดและบริการ ทรัพยากรสารสนเทศ
ในห้องสมุดควรทันสมัย ห้องสมุดควรจัดพื้นที่ในการศึกษา
ค้นคว้าและพื้นที่ในการใช้บริการอย่างเพียงพอกับการ
ศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน การให้บริการ wifi
คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอเพื่อการสืบค้น
ข้อมูลประกอบการเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพการจัดการ
เรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา
วิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร ระหว่างชั้นปี เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการ
สอน

2. ควรศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนเฉพาะ
ด้าน เช่น ด้านการจัดการสอน รูปแบบการสอน เพื่อนำมา
สู่การพัฒนานวัตกรรม

References

- Greer, R. C., Grover, R. J., & Fowler, S. G. (2013). *Introduction to the library and information professions* (2nd ed.). Santa Barbara, California: Libraries Unlimited.
- Kreitz, P. A. (2015). *Redefining the 2st Century College Library: Change Leadership in Academic Libraries*. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1708985779?accountid=32092>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 - 610.
- Kaewkun, P. (2560). *Information system and information technology*. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Rajabhat University. (in Thai)
- Learning practice. (2017). *Professional and organizational development network in Higher Education*. Bangkok: n.p. (in Thai)
- Library Association of Thailand. (2013). *Library technology work*. Bangkok: Library Association of Thailand. (in Thai)
- Myburgh, S. (2005). *The new information professional: How to thrive in the information age doing what you love*. Oxford: Chandos.
- Nakhon Pathom Rajabhat University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Library and Information Science Information Science. (2013). *Bachelor of Arts Program in Library and Information Science (Revised Curriculum Academic Year 2013)*. Retrieve from <http://hm.npru.ac.th/pdf/th/55/books55.pdf?sequence=1> (in Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2013). *Higher education development plan, Issue 11 (2012 - 2016)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Phranakhon Rajabhat University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Library and Information Science Information Science. (2013). *Bachelor of Arts Program in Library and Information Science (Revised Curriculum Academic Year 2013)*. Bangkok: Phranakhon Rajabhat University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Library and Information Science Information Science (in Thai)
- Phranakhon Rajabhat University, Office of Academic (2016). *Summary report number of students, academic year 2016*. Retrieved from <http://acade.pnru.ac.th> (in Thai)
- Rubin, R. (2016). *Foundations of library and information science* (4th ed.). Chicago: ALA Neal-Schuman, an imprint of the American Library Association.
- Sacchanand, C. (2016). *Research findings from research to academic services the internationalization of Library and Information Science Education in Thailand*. Documents presented to the meeting of the field of information science Department of Arts Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi. (in Thai)

